

OSMAN BEG (1257? – 1324)

150057

DOÇ. DR.
UĞUR ALTUĞ*

01 Haziran 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

* Çankırı Karatekin Üniversitesi, uguraltug@hotmail.com.

Osmanlı beyliği ve hanedanının kurucusu olan Osman Beg'in doğum yeri ve tarihini açık bir biçimde belirten herhangi bir veri bulunmamaktadır. Buna karşın Yahşi Fakih geleneğinin takipçisi olan erken Osmanlı kroniklerinde yer alan birtakım hadiseler dikkatle irdelendiği zaman 1250'li yılların sonlarına doğru Söğüt nahiyesinde dünyaya geldiği anlaşılıyor. Bilindiği üzere babası Ertuğrul Beg, Anadolu Selçuklu Devleti'yle Bizans İmparatorluğu arasındaki mücadelenin büsbütün alevlendiği 1225-1230'lu yıllarda Sultan I. Alâeddin Keykubad (1220-1237) tarafından Ankara'nın hemen güneyinde bulunan Karacadağ'a yerleştirilmiştir. Ertuğrul söz konusu mücadelenin yoğunlaştığı bir dönemde daha batıya doğru ilerlemiş ve bir müddet sonra Söğüt'ün ele geçirilmesinde belirleyici bir rol oynamış görünüyor.¹ Böylece Ertuğrul Beg'in Söğüt'e 1230'larda yahut hemen sonrasında yerleştirildiği anlaşılıyor. Köseadağ Savaşı'ndan (1243) sonra Ertuğrul Beg'in, Söğüt'te bulunduğu ve Moğol istilasıyla birlikte tıpkı diğer Selçuklu uç beyleri gibi uzun süre hareketsiz kaldığı bilinmektedir. Bu görüntü, Osman Beg'in 1280'li yılların henüz başlarında babasının yerine Söğüt subaşı ve uçbeyi seçildiği gerçeği de göz önüne alındığı zaman Söğüt'te dünyaya geldiğini kanıtlamaktadır. En erken rivayetler de gençliğinde babasıyla birlikte Söğüt'te bulunduğunu gösteriyor.²

Mehmed Neşri tarihinde Osman'ın Karacahisar'ı fethettiğinde (1288) 35, vefat ettiğinde (1324) ise 69 yaşında olduğu belirtilir.³ Kaynağın kaydettiği bu yaşlar hicri yıl hesabına göre yapılmıştır. Bu doğrultuda Karacahisar'ın fethi için verilen yaş dikkate alınrsa yaklaşık 1255, şayet 69 yaşında vefat ettiği hususu esas alınacak olursa 1257 yılında doğduğu sonucuna ulaşılır. Şunu belirtmeliyiz ki Osman'ın yaşına ilişkin her iki veri Neşri tarafından verilmiş olsa da tarihçi kuşkusuz vefatı hususunda daha titiz olmalıdır. Bu nedenle doğum tarihi olarak 1257 yılı daha ağır basıyor. Nitekim 1281 yılında Selçuklu sultanı III. Gıyâseddin Keyhüsrev (1266-1282) Söğüt ucuna geldiğinde yapılan görüşmede babası Ertuğrul Beg'in yanında Osman'ın da hazır bulunduğu ve sultanın bunun oğullarından birini rehine aldığı rivayeti de bunu teyit ediyor.

.....
1 bk. Uğur Altuğ, *Cihan İmparatorluğu'nun Kurucusu Osman Beg*, İstanbul, 2020, ss. 33-47.

2 Mehmed Neşri, *Kitâb-ı Cihân-nümâ*, c. I, yay. Faik Reşit Unat ve Mehmed Altay Köymen, Ankara, 1987, ss. 71-75; Krş. Halil İnalçık, "Osman I", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. XXXIII, İstanbul, 2007, s. 444.

3 Neşri, *a.g.e.*, c. I, s. 87, 145.

202-225

Cumhuriyetin 100. Yılında 100 Türk Büyüğü : Devlet Adamları 2,
haz. Vahit Türk, c. V, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2022.
İSAM DN. 294752.